

Avdelning
Analysavdelningen

Handläggare
Carin Callerholm

08-563 085 13
carin.callerholm@uk-ambetet.se

Datum/löpnummer 2014-02-18/2

Universitetskanslersämbetets statistiska analyser är en av formerna för att löpande redovisa utvecklingen inom utbildningen på grundnivå och avancerad nivå samt på forskarnivå. Analyserna innefattar även utvecklingen inom personalområdet och högskolans ekonomi.

Ökande men inte tillräckligt stort intresse för lärarutbildning

Trots en kraftig ökning av intresset för lärarutbildning, mätt i antalet sökande, visar preliminära nybörjaruppgifter för hösten 2013 inte på några stora förändringar i nybörjartalen. Efterfrågan på lärarutbildade har varit stor och bedöms fortsätta så, en stor andel av lärarstudenterna har också etablerat sig snabbt på arbetsmarknaden efter studierna.

I den här analysen presenteras statistisk om sökande till, nybörjare på och examinerade från lärarutbildningsprogram. Den avser framför allt de fyra programmen till förskollärare grundlärare, ämneslärare och yrkeslärare. I analysen jämförs också den senaste arbetskraftsbarometern med tidigare bedömningar av arbetsmarknadsläget för lärarutbildade.

Stort antal sökande ingen garanti för många nybörjare

Inför höstterminen 2013 var det ett stort antal sökande till de nya lärarprogrammen (förskollärare, grundlärare, ämneslärare och yrkeslärare). Totalt var det nästan 19 000 förstahandssökande, inklusive *obehöriga* sökande (tabell 1). Det var en ökning med 20 procent jämfört med hösten innan. Många söker lärarexamensprogram utan att vara behöriga. Inför hösten 2013 gällde detta omkring en fjärdedel av de sökande. Ett tydligare mått på antalet potentiella studenter är därför *behöriga* förstahandssökande. Även dessa ökade kraftigt inför hösten 2013 men något mindre, med totalt 15 procent till 14 500. När sedan den andra antagningsomgången var genomförd hade omkring 10 300 studenter antagits, dvs. fått ett erbjudande om plats på lärarprogrammen. Men alla som antagits påbörjade inte studierna, hösten 2013 registrerade sig omkring 10 procent av de antagna inte för studier. Av de omkring 19 000 förstahandssökande återstod således efter registreringen knappt hälften. Den kraftiga ökningen av antalet sökande var alltså ingen garanti för fler nybörjare på lärarprogrammen. Men mönstret är inte unikt för lärarprogram, utan gäller så gott som alla program i högskolan.

Tabell 1. Sökande, antagna och nybörjare till lärarprogram höstterminen 2013

Program mot	Förstahandssökande		Antagna	Nybörjare (preliminära uppgifter)
	Inklusive obehöriga	Behöriga sökande		
förskolläraryxamen	7 619	6 087	2 905	2 541
grundläraryxamen	4 441	3 809	3 125	2 646
ämnesläraryxamen	5 757	3 939	3 699	3 233
yrkesläraryxamen	1 168	595	523	438
läraryxamen (gamla)		26	17	504
	18 985	14 456	10 269	9 362

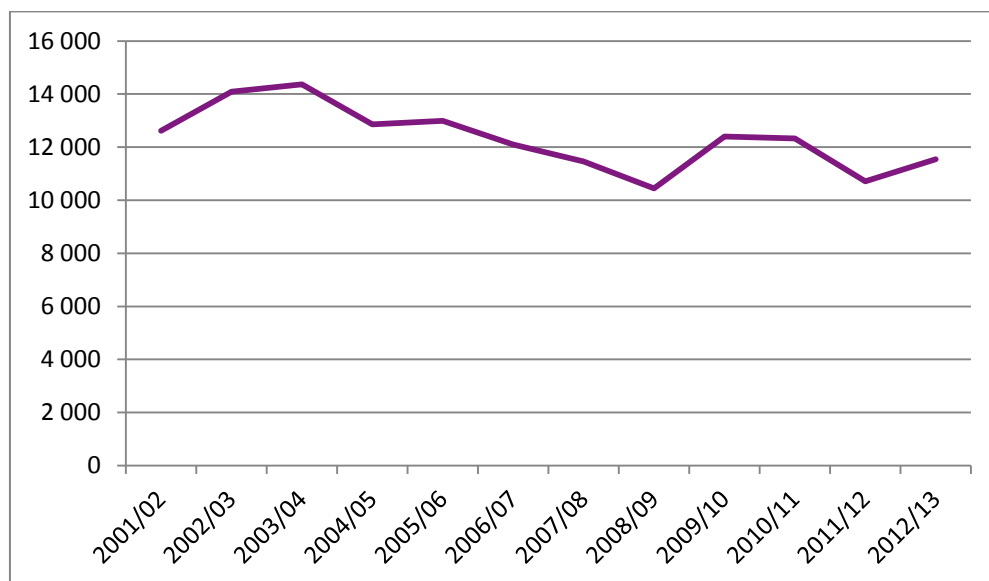

Datum
2014-02-18

Reg.nr
52-5-14

Ökningen av nybörjarna läsåret 2012/13 väntas inte fortsätta 2013/14

Totalt började drygt 11 500 nybörjare studera på olika lärarprogram läsåret 2012/13, en ökning med 8 procent jämfört med läsåret innan. Sett i ett längre perspektiv har antalet nybörjare på lärarprogram successivt minskat med som mest 20 procent, vilket motsvarade omkring 2 800 nybörjare.¹ Den nedåtgående utvecklingen bröts av en viss uppgång läsåren 2009/10 och 2010/11. Men när de nya lärarexamina infördes höstterminen 2011 och lärosätena fick ansöka om nya examenstillstånd innebar det att utbudet av framför allt program för grundskolans årskurs 7–9 och gymnasieskolan minskade tillfälligt och det påverkade antalet nybörjare läsåret 2011/12 negativt.

Figur 1. Utvecklingen av antalet nybörjare på lärarexamensprogram läsåren 2001/02–2012/13.

Vid en jämförelse mellan de senaste läsåren (tabell 2) framgår tydligt att antalet nybörjare på program som leder mot grundlärarexamen och ämneslärarexamen ökade.

Den procentuellt största ökningen om 19 procent hade ämneslärarprogram följt av grundlärarprogram, 18 procent. Nybörjare på förskolläraryrkes- och yrkeslärarprogram ökade något mindre, med 11 procent vardera. Den till antalet största ökningen, drygt 400 nybörjare, fanns inom ämneslärarprogram inriktade mot gymnasieskolan. Av nybörjarna var knappt 1 000 studenter nybörjare på gamla lärarutbildningsprogram. Det var främst studenter som genomgick vidareutbildning för lärare som saknar examen. Deras studier var huvudsakligen inriktade mot verksamhet i grundskolans senare år och gymnasiet.

¹ Det stora antalet nybörjare läsåren 2002/03 och 2003/04 hade samband med kunskapslyftet som under 1997–2002 gav många behörighet för högskolestudier och de ökade möjligheterna till distansutbildning i början på 00-talet.

Datum
2014-02-18

Reg.nr
52-5-14

Tabell 2. Nybörjare läsåren 2011/12 och 2012/13

Program mot	Inriktning	Läsåret 2011/12	Läsåret 2012/13	Förändring
förskolläraryxamen		2 961	3 290	11 %
grundläraryxamen	Fritidshem	598	693	
	Förskoleklass, årskurs 1–3	1 306	1 472	
	Årskurs 4–6	847	1 071	
	Samtliga	2 751	3 236	18 %
ämnesläraryxamen	Årskurs 7–9	772	740	
	Gymnasieskolan	2 100	2 510	
	Okänd		168	
	Samtliga	2 872	3 418	19 %
yrkesläraryxamen		578	641	11 %
läraryxamen (gamla lärarutbildningen)		1 551	961	–38 %
		10 713	11 546	8 %

Läsåret 2012/13 ökade nybörjarna på lärarutbildningen jämförelsevis mycket men från en historiskt sett låg nivå. Preliminära uppgifter för hösten 2013 (tabell 3) pekar inte på någon fortsatt kraftig ökning för läsåret 2013/14. De olika programmen utvecklas dock olika. Antalet nybörjare mot förskollärary- och ämnesläraryxamen ökade preliminärt hösten 2013 med 3 respektive 6 procent, dvs. betydligt mindre än läsåret 2012/13. För grundläraryxamensprogram förändrades inte antalet nybörjare och för yrkesläraryxamen minskade de något enligt de preliminära uppgifterna.

Tabell 3. Preliminära uppgifter om nybörjare höstterminerna 2012 och 2013

Program mot	Hösten 2012	Hösten 2013	Förändring
förskolläraryxamen	2 460	2 541	3 %
grundläraryxamen	2 644	2 646	0 %
ämnesläraryxamen	3 052	3 233	6 %
yrkesläraryxamen	453	438	–3 %
läraryxamen (gamla)	668	504	–25 %
	9 277	9 362	1 %

Fler nybörjare mot speciallärary- och specialpedagogexamen

Utöver de fyra nya lärarprogrammen som redovisats ovan finns i nuvarande examensordning tre andra examina för läraryrken. Den första är utbildning till folkhögskollärary som omfattar 60 högskolepoäng och endast ges vid Linköping universitet. Den förutsätter tidigare högskolestudier eller yrkeserfarenhet inom området. De två andra är specialläraryxamen och specialpedagogexamen som är påbyggnadsutbildningar på lärarutbildning. Båda omfattar 90 högskolepoäng och ges vid tio lärosäten. Studierna bedrivs på heltid eller deltid och för att bli antagen krävs utöver läraryxamen också yrkeserfarenhet.

Datum
2014-02-18

Reg.nr
52-5-14

Nybörjartalen för program som leder till folkhögskolelärarexamen var läsåren 2011/12 och 2012/13 i stort sett oförändrat, knappt 60 stycken. Betydligt fler nybörjare fanns på speciallärarprogram (tabell 4). De ökade läsåret 2012/13 med 23 procent till totalt drygt 500 nybörjare. Samtidigt minskade antalet nybörjare på program mot specialpedagogexamen med sju procent till knappt 440. Men preliminära nybörjaruppgifter för hösten 2013 tyder på att den tidigare nedgången för specialpedagogprogram var tillfällig eftersom antalet nybörjare för både speciallärar- och specialpedagogprogrammen återigen har ökat.

Tabell 4. Nybörjare läsåren 2011/12 och 2012/13

Program mot	2011/12			2012/13			Förändring
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	
folkhögskollärarexamen	32	25	57	36	23	59	4 %
speciallärarexamen	379	31	410	463	41	504	23 %
specialpedagogexamen	434	38	472	402	35	437	-7 %

Fortsatt majoritet kvinnor bland nybörjarna på lärarprogram

Ju yngre elever undervisningen på ett lärarprogram är inriktat mot, desto större övervikt kvinnor bland nybörjarna (tabell 5). Det är en könsuppdelning som också återfinns inom läraryrket och som under lång tid inte heller där har förändrats nämnvärt. Det har således inte skett några väsentliga förändringar i nybörjarnas könsfördelning mellan läsåren 2011/12 och 2012/13. Totalt var 25 procent av nybörjarna på lärarprogram män. Starten av de fyra nya lärarprogrammen har inte inneburit någon förändring av andelen män bland nybörjarna. Nivån kring 25 procent är jämförbar med den som under senare år gällt för det äldre lärarprogrammet.

En mer detaljerad jämförelse av utvecklingen av nybörjartalen de två åren med nya lärarutbildningsprogrammen visar på följande. Inom förskollärarprogram och grundlärarprogram, inriktade mot arbete i förskoleklass/årskurs 1–3, var andelen män bland nybörjarna läsåret 2012/13 bara 7 respektive 8 procent dvs. nästan oförändrat i förhållande till året innan. Övriga grundlärarprogram, de inriktade mot fritidshem respektive årskurs 4–6, hade en större andel män, 36 och 28 procent. Andelen män inriktade mot fritidshem var oförändrad sedan läsåret 2011/12 och andelen män inriktade mot årskurserna 4–6 hade ökat med någon procentenhet. Bland nybörjarna inom ämneslärarprogrammen var andelen män 41 procent för inriktningen mot årskurs 7–9, 47 procent för inriktningen mot gymnasieskola och 37 procent på yrkeslärarprogrammen. Bland dessa nybörjare hade andelen män minskat med några procentenheter mellan läsåren 2011/12 och 2012/13 med undantag för ämneslärare med inriktning mot årskurs 7–9 som hade oförändrad andel.

Datum
2014-02-18

Reg.nr
52-5-14

Tabell 5. Könsfördelningen bland nybörjare läsåret 2012/13 efter lärarexamen och inriktning

Program mot	Andel män	Andel kvinnor
förskollärarexamen	7 %	93 %
grundlärarexamen	20 %	80 %
<i>fritidshem</i>	36 %	64 %
<i>förskoleklass, årskurs 1–3</i>	8 %	92 %
<i>årskurs 4–6</i>	28 %	72 %
ämneslärarexamen	46 %	54 %
<i>årskurs 7–9</i>	41 %	59 %
<i>gymnasieskolan</i>	47 %	53 %
yrkeslärarexamen	37 %	63 %
	25 %	75 %

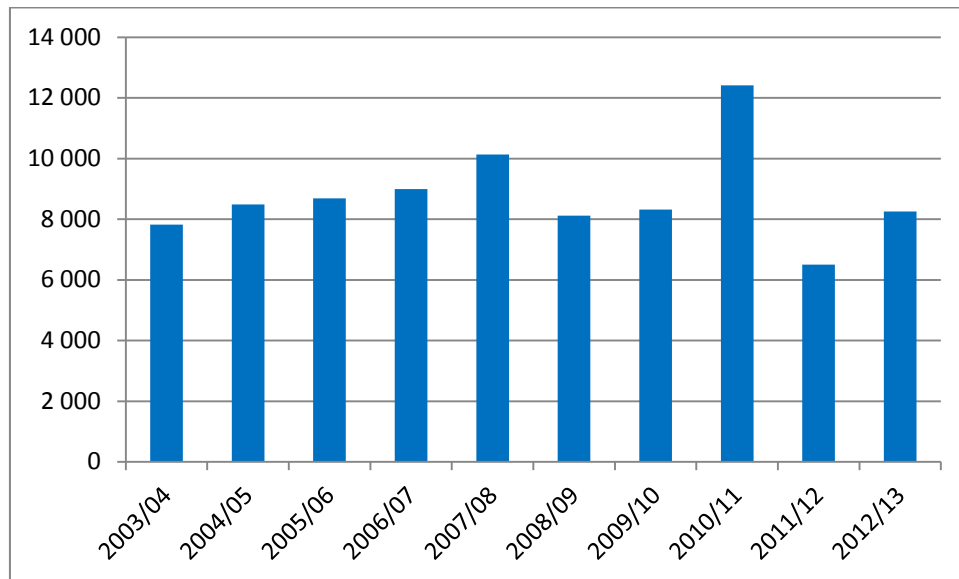
Lärosäten som gav lärarutbildning läsåren 2011/12 och 2012/13

Att lärosätena behövde ansöka om examenstillstånd för de nya lärarexamina som infördes hösten 2011 innebar att lärosätenas möjligheter att ge lärarutbildning ändrades. Färre lärosäten hade initialt tillstånd att ge utbildning för grundskolans årskurs 7–9 och gymnasieskolan och därmed förändrades också deras utbud av lärarutbildning. Lärarutbildningsprogram var läsåret 2012/13 möjliga att studera vid 28 lärosäten runt om i landet. Totalt var det flest nybörjare vid Stockholms universitet, omkring 1 850, följt av Malmö högskola och Göteborgs universitet med omkring 1 000 vardera.

Detaljerade uppgifter om nybörjare i den nya lärarutbildningen fördelat per lärosäte och examensinriktning för läsåren 2011/12 och 2012/13 finns i bilaga 1, tabell 1.

Stora variationer i antalet utfärdade lärarexamina

De senaste läsåren har det varit stora variationer i antalet utfärdade lärarexamina – från som högst drygt 12 400 läsåret 2010/11 till som lägst knappt 6 500 läsåret 2011/12 och 8 250 i den senaste redovisningen som avsåg läsåret 2012/13 (figur 2). Variationerna beror främst på den pågående lärarlegitimationsreformen. Ett stort antal personer som var verksamma i skolan men som tidigare inte ansökt om examen gjorde detta under läsåret 2010/11 med anledning av reformen. Dessutom ansökte fler studenter än vanligt omedelbart om examen så snart de slutfört utbildningen eftersom det nya regelverket kring lärarlegitimation gjorde att de kunde undvika anmälningsavgifter om de tog ut examen före den 1 juli 2011.

Datum
2014-02-18Reg.nr
52-5-14

Figur 2. Antal examina från lärarutbildningen de senaste tio åren.

De examina som utfärdats de senaste läsåren avser främst examinerade studenter från den sammanhållna lärarutbildning som infördes höstterminen 2001 eller ännu äldre lärarutbildning. Uppgifterna om lärarexamina i statistiken avser således än så länge nästan uteslutande äldre lärarexamina. Totalt återfinns i statistiken hittills 51 studenter som fått ut någon av de fyra nya lärarexamina som infördes hösten 2011. Det beror på att få studenter ännu hunnit slutföra utbildning för någon ny lärarexamen eftersom t.ex. den nya förskollärarexamen med normal studietakt omfattar 3,5 års heltidsstudier och ämneslärarexamen, beroende på inriktning och ämnen, 4,5 till 5,5 års heltidsstudier. I de fyra ämneslärarexamina som redovisas i tabell 6 nedan har följaktligen inte alla studier som ingår genomförts sedan den nya ämneslärarexamen infördes utan tillgodoräknande har skett av studier enligt tidigare examensordning, vilket har gjort att de nya examina kunnat utfärdas. För den nya yrkeslärarexamen är den normala studietiden betydligt kortare, 1,5 års heltidsstudier, och hittills har därmed 47 examina hunnit utfärdas.

Datum
2014-02-18

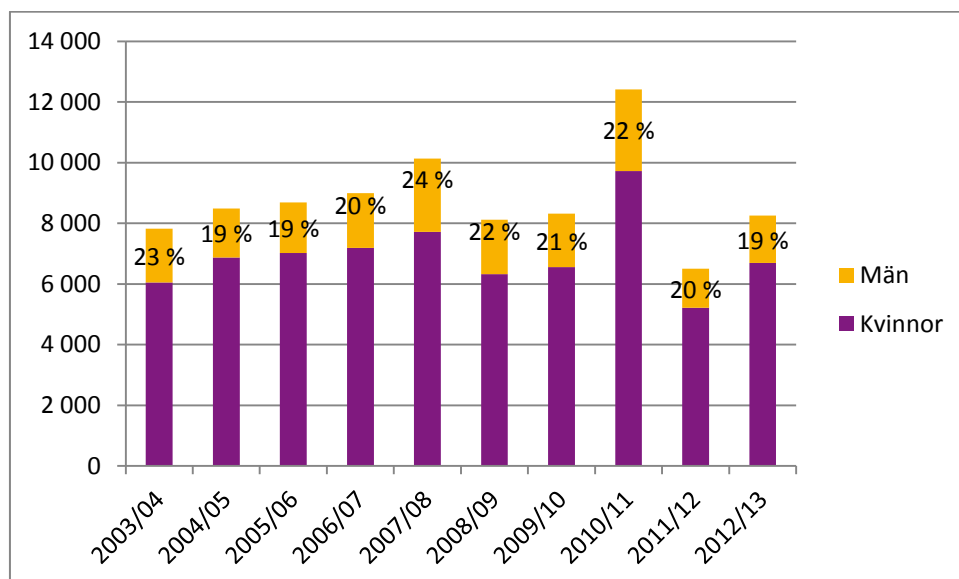
 Reg.nr
52-5-14

Tabell 6. Lärarexamina för läsåren 2010/11–2012/13 fördelade per verksamhetsområde

Inriktning på examen	2010/11			2011/12			2012/13		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
– Lärarexamen, äldre lärarutbildning									
Fritidshem	127	40	167	78	27	105	163	43	206
Fritidshem/grundskolans tidigare år	24	9	33	12	1	13	4	2	6
Förskola/fritidshem/grundsk tidiga år	2 811	255	3 066	1 186	106	1 292	1 454	149	1 603
Förskola/förskolekl/grundsk tidiga år	1 194	103	1 297	764	50	814	875	73	948
Förskola/förskoleklass	1 107	46	1 153	1 095	31	1 126	1 536	51	1 587
Förskola/förskoleklass/fritidshem	113		113	66	7	73	114	6	120
Grundskolans tidigare år	854	157	1 011	502	67	569	631	95	726
Grundskolans tidigare och senare år	25	14	39	11	2	13	13	3	16
Grundskolans senare år	1 020	441	1 461	452	196	648	541	241	782
Grundskolans senare år/gymnasieskolan	1 429	927	2 356	547	404	951	811	485	1 296
Gymnasieskolan	981	671	1 652	465	378	843	486	352	838
Övriga kombinationer av verksamhet	39	28	67	34	16	50	38	33	71
– Ny lärarutbildning									
Yrkeslärarexamen							25	22	47
Ämneslärarexamen, gymnasieskolan							4		4
	9 724	2 691	12 415	5 212	1 285	6 497	6 695	1 555	8 250

Andelen män bland de examinerade lärarna fortsatte att minska

Andelen män bland de examinerade lärarna har att fortsatt minska med någon procentenhet på totalnivå (figur 3). Läsåret 2012/13 var andelen på samma nivå som läsåren 2004/05 och 2005/06, 19 procent.

Figur 3. Antal lärarexamina fördelade på andel kvinnor respektive män.

Datum
2014-02-18

Reg.nr
52-5-14

Men utvecklingen skiljer sig åt mellan olika inriktningar av lärarexamina. Den mot förskola/fritidshem hade en fortsatt liten andel män, omkring 7 procent. Även bland examinerade inriktade mot grundskolans tidigare år fanns en liten och dessutom minskande andel män, omkring 13 procent. Bland examinerade inriktade mot grundskolans senare år och gymnasieskolan var det däremot en betydligt jämnare könsfördelning, omkring 35 respektive drygt 40 procent män. Dessa andelar har dessutom ökat med några procentenheter under senare läsår.

Skev könsfördelning också bland specialpedagoger och speciallärare

Förutom de lärarexamina som redovisats ovan har folkhögskolläraryr-, speciallärar- och specialpedagogexamen utfärdats. Även speciallärar- och specialpedagogexamen utfärdas till största delen till kvinnor och könsfördelningen var ungefär lika skev som bland de studenter som avlagt lärarexamen inriktad mot arbete i förskola och grundskolans tidigare år, dvs. en stor övervikt av kvinnor och som mest en tiondel män. Även bland de som avlägger folkhögskolläraryrsexamen brukar kvinnorna vara i majoritet. Den lilla manligt dominerade grupp som examinerades 2012/13 utgjorde ett undantag (tabell 7).

Tabell 7. Examina läsåren 2010/11–2012/13

Examen	2010/11			2011/12			2012/13		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Folkhögskolläraryrsexamen	30	21	51	18	9	27	3	10	13
Speciallärarexamen	109	8	117	178	11	189	189	11	200
Specialpedagogexamen	306	22	328	340	23	363	297	33	330

Genomströmningen i lärarutbildningen

Genomströmning i en utbildning beskrivs oftast med något av måtten prestationsgrad eller examensfrekvens. Prestationsgrad mäter i vilken omfattning studenterna tar de poäng de har registrerat sig för och beräknas som kvoten mellan antalet avklarade poäng (helårsprestationer) och antalet helårsstudenter under ett år. Examensfrekvens mäter andelen examinerade inom en viss tid från studiestarten. Bägge måtten har följts upp för lärarexamina.²

Uppföljningen av prestationsgrad avsåg studerande på det äldre lärarprogrammet läsåret 2010/11 och deras avklarade poäng t.o.m. läsåret 2012/13. Prestationsgraden var 88 procent. Det kan jämföras med den högre prestationsgrad som fanns för program inom vårdområdet, över 95 procent, och den något lägre på civilingenjörsprogram, 84 procent. Kvinnor hade högre prestationsgrad än män på nästan alla uppföljda program. Störst skillnad mellan könen fanns på just lärarprogrammet med 8 procentenheter högre prestationsgrad för kvinnor (89 procent).

Uppföljning av examensfrekvens görs efter att normalstudietiden för heltidsstudier plus ytterligare tre år har gått. Examensfrekvens för nybörjarna på lärarprogram läsåren 2001/02–2003/04 har följts upp och avsåg alltså den äldre lärarexamen. Av dessa nybörjare hade totalt omkring 65 procent (av kvinnorna 70 procent och av männen 50 procent) examinerats till och med uppföljningsåren 2009/10–2011/12. Några, cirka fem procent av både kvinnorna och

² Genomströmning och resultat på grundnivå och avancerad nivå till och med 2011/12 (UF 20 SM 1303).

Datum
2014-02-18

Reg.nr
52-5-14

männen, hade i stället för lärarexamen en annan examen från högskolan och ytterligare några procent var fortfarande registrerade för studier. Det innebar att av nybörjarna de första åren på den lärarutbildning som infördes höstterminen 2001 var det totalt omkring 35 procent som lämnade högskolan utan en lärarexamen. I förhållande till andra yrkesexamina innebar det en relativt låg examensfrekvens. Högst var den på utbildningar till barnmorska och läkare, med över 80 procent. Lägre var den för socionomexamen med drygt 70 procent och betydligt lägre bland de uppföljda examina var examensfrekvensen för civilingenjörer, kring 50 procent.

I vilken utsträckning nybörjarna fortsätter sina studier på respektive program har stor betydelse för prestationsgrader och examensfrekvenser. Att ungefär samma prestationsgrader och examensfrekvens kan tänkas gälla för de fyra nya lärarutbildningsprogrammen som för det gamla tyder en jämförelse av registreringen termin två på. Om man jämför hur många av nybörjarna som inte finns registrerade termin två på det gamla lärarprogrammet respektive de fyra nya lärarprogrammen ser vi att tendensen är den samma. Bland nybörjare på lärarprogrammen höstterminen 2010 (gamla programmet) respektive höstterminen 2011 (nya programmen) var det ungefär lika stor andel, omkring 15 procent som inte var registrerade för studier på lärarprogram nästa termin (tabell 8). En jämförelse med avseende på vilka åldrar utbildningen är inriktad mot visar också på liknande andelar vad gäller registreringar termin två. När det gäller förskolan var den mindre och när det gäller senare årskurser och gymnasiet var den större.

Tabell 8. Jämförelse av andel nybörjare som inte var registrerade en termin efter studiestart mellan gamla lärarprogrammet och nya lärarprogram

	Andel inte registrerade		Nya lärarprogram	Andel inte registrerade	
	Nybörjare			Nybörjare	
Gamla lärarprogrammet	HT 2010	VT 2011		HT 2011	VT 2012
Förskola/förskoleklass	4 181	13 %	Förskollärare	2 201	11 %
Tidigare år (utom förskola/förskoleklass)	1 144	15 %	Grundlärare	2 082	15 %
Senare år	3 964	17 %	Ämneslärare	2 444	20 %
Övriga	361	17 %	Yrkeslärare	413	17 %
Total andel inte registrerade		15 %	Total andel inte registrerade		16 %

Anledningarna till att studenterna inte längre är registrerade kan vara att de gjort ett studieuppehåll eller lämnat lärarprogrammen men de kan också vara kvar i högskolestudier och ha bytt till någon annan utbildning. Men andelen som inte fortsätter studera på respektive program efter en termin är så stor att examensfrekvensen kan förväntas fortsätta på samma nivå som 2011/12. Å andra sidan kan införandet av lärarlegitimation tänkas öka studenternas intresse för att fullfölja studierna och ta ut examen och därmed på sikt öka examensfrekvensen för lärarexamina i framtiden.

Datum
2014-02-18

Reg.nr
52-5-14

Tillgång och efterfrågan på lärarutbildade

Efterfrågan på lärarutbildade har varit stor och en stor andel av lärarstudenterna har etablerat sig snabbt på arbetsmarknaden efter studierna. När studenternas etablering undersöktes definierades etablering som att individen inte hade varit arbetslös under uppföljningsåret, hade ett förvärvsarbete i november månad samt en årsinkomst på minst 203 500 kronor.³ Störst andel etablerade bland de som var nybörjare i början på 00-talet och tog ut lärarexamen läsåret 2009/10 hade specialpedagoger/speciallärare (98 procent). Utbildningen är en påbyggnadsutbildning som kräver tidigare yrkeserfarenhet som lärare vilket återspeglas i etableringstalet. Även förskollärare, fritidspedagoger och lärare i grundskolans tidigare årskurser hade stor andel etablerade (94 procent). Andelen etablerade var något mindre bland lärare inriktade mot grundskolans senare årskurser och gymnasiet (90 procent) liksom bland yrkeslärare (89 procent). Folkhögskollärare, den grupp lärare som hade minst andel etablerade (79 procent) låg i nivå med etableringstalen för alla examinerade (78,3 procent).

Högskoleverkets sista balanslägesrapport för arbetsmarknaden, *Högskoleutbildningarna och arbetsmarknaden*⁴, pekar på samma förhållanden som etableringstalen för olika lärarkategorier. Det bedömdes finnas en brist hela prognosperioden fram till 2030 på de grupper som hade en stor andel etablerade, bl.a. förskollärare och yrkeslärare. Samma utveckling pekar också *Arbetskraftsbarometern '13* på. Det är SCB:s prognosinstituts mer kortsiktiga årliga enkätundersökning till arbetsgivare, den ger snabbinformation om läget på arbetsmarknaden för olika yrkesgrupper. Enligt arbetsgivarnas enkätsvar finns en fortsatt brist på nyexaminerade förskollärare, en brist som beräknas öka på sikt.

För fritidspedagoger (studenter med grundlärarexamen med inriktning mot fritidshem eller motsvarande) fortsätter och ökar också bristen enligt enkätsvaren. Tillgången på nyexaminerade grundlärare med inriktning mot grundskolans årskurs 1–3 bedöms däremot vara relativt balanserad. Samma gäller ämneslärare inriktade på grundskolan årskurs 7–9 och gymnasiet, med undantag för ämneslärare i matematik och naturorienterande ämnen (NO) som det bedöms vara fortsatt brist på. Vad gäller speciallärare och specialpedagoger pekar arbetskraftsbarometern också på en stor brist. Universitetskanslersämbetet planerar för att under 2014 påbörja arbetet med en ny mer långsiktig balanslägesrapport för arbetsmarknaden som också kommer att beskriva läget för olika lärarkategorier.

---

³ Etableringen på arbetsmarknaden 2011 – Examinerade läsåret 2009/10, UKÄ rapport 2013:11.

⁴ Högskoleutbildningarna och arbetsmarknaden, Ett planeringsunderlag inför läsåret 2013/14, Högskoleverkets rapportserie 2012:22 R.

Datum
2014-02-18

Reg.nr
52-5-14

Bilaga

Bakgrund

Höstterminen 2011 skedde den första antagningen till utbildning inriktad mot de nya lärarexamina; förskollärare, grundlärare, ämneslärare och yrkeslärare.

- Förskollärarexamen omfattar 210 högskolepoäng, dvs. med normal studietakt 3,5 års heltidsstudier.
- Grundlärarexamen har tre inriktningar: Inriktningen fritidshem som omfattar 180 högskolepoäng och de övriga, förskoleklass och årskurs 1–3 i grundskolan respektive årskurs 4–6 i grundskolan, som omfattar 240 högskolepoäng, dvs. med normal studietakt fyra års heltidsstudier.
- Yrkeslärarexamen som förutsätter tidigare yrkeserfarenhet är en kompletterande pedagogisk utbildning som omfattar 90 högskolepoäng dvs. 1,5 års heltidsstudier.
- Ämneslärarexamen har två inriktningar: Inriktningen mot årskurs 7–9 i grundskolan som omfattar 270 högskolepoäng och inriktningen gymnasiet som omfattar 300–330 högskolepoäng – beroende på vilka ämnen som studenten inriktar sig mot – dvs. heltidsstudier om 4,5 och till 5,5 år. Ämneslärarexamen med inriktning mot gymnasieskolan ger även behörighet att undervisa i årskurs 7–9 i grundskolan.

En kompletterande pedagogisk utbildning som omfattar 90 högskolepoäng kan för den som har tillräckliga ämneskunskaper i minst ett ämne också leda till en ämneslärarexamen.

De fyra nya lärarexamina som infördes höstterminen 2011 ersatte den tidigare sammanhållna lärarutbildningen med en enda lärarexamen med specificerade inriktningar för olika verksamhetsområden som infördes höstterminen 2001. Denna ersatte i sin tur åtta tidigare lärarexamina. Uppgifterna om lärarexamina i statistiken avser än så länge nästan uteslutande dessa äldre lärarexamina.

Lärosätena fick under 2010/11 börja ansöka om nya examenstillstånd för de nya lärarexamina. I januari 2014 hade 28 lärosäten tillstånd att utfärda en eller flera lärarexamina med olika inriktningar och, för ämneslärarexamen, olika kombinationer av ämnen. Lärosäten med examenstillstånd för den äldre sammanhållna lärarexamen har hittills behållit dessa.

I statistiken för läsåren 2006/07–2011/12 var uppgifter om nybörjare på grundnivå och avancerad nivå tidigare något överskattade, vilket berodde på att studenter som gjort tidiga avbrott i studierna oavsiktligt inkluderats. Det innebär att tidigare publicerade uppgifter om antalet nybörjare i lärarutbildningen kunde innehålla en viss överskattning och de skiljer sig därför från uppgifterna i denna analys.

Figur 1, bilaga 1. Nybörjare på nya lärarutbildningsprogram fördelat på lärosäte och examensinriktning läsåren 2011/12 och 2012/13

Program mot	Förskolläraexamen		Grundlärarexamen						Ämneslärarexamen						Yrkeslärarexamen	Lärarexamen (gamla)		Totalt		
	2011/12	2012/13	Fritidshem	Förskoleklass, åk 1-3	Årskurs 4-6	Årskurs 4-6	Åk 7-9	Amneslärarexamen	Gymnasieskolan	Okänd	2011/12	2012/13	2011/12	2012/13		2011/12	2012/13	2011/12	2012/13	
Lärosäte/läsår	2011/12	2012/13	2011/12	2012/13	2011/12	2012/13	2011/12	2012/13	2011/12	2012/13	2011/12	2012/13	2011/12	2012/13	2011/12	2012/13	2011/12	2012/13		
Dans- och cirkusthögskolan																				
Göteborgs universitet	241	335	80	98	99	107	118	157	32	54	11	16	20	125	89	65	68	108	155	
Högskolan Dalarna		34			109	102	70	67	64	45	76	81		125	89	65	68	108	155	
Högskolan i Borås	244	251	24	26	49	77	54	41	51	41	88	82		15	21	106		439	415	
Högskolan i Gävle	153	104			31	55	26	26	12	13	14	81	32	53	16	--	--	383	408	
Högskolan i Halmstad	70	76			40	35	26	26	11	24	22	52				--	--	265	292	
Högskolan i Jönköping			52	51	71	78	48	49	24	26	42	47				36	57	184	215	
Högskolan i Skövde									14									263	282	
Högskolan Kristianstad	105	65	34	47	32	36	38	61	15	17	--	47		53	37	5	57	58	37	
Högskolan Väst	63	85	24	24	40	44	24	26	10	10	36	51		16	32	--	--	241	305	
Karlstads universitet	169	177			97	87	42	57	17	54	134	128	64	65	69	109	82	216	270	
Konstfack										16	29	33						633	718	
Kungl. Musikhögskolan i Stockholm									--		20	33						29	49	
Linköpings universitet	144	144	43	58	102	113	65	62	82	74	158	134		21	45	141	94	24	33	
Linnéuniversitetet	281	247	63	52	67	61	36	52	55	57	144	160	41	76	43	41	94	756	724	
Luleå tekniska universitet	100	116			17	29	12	22	38	25	39	49	8			9	13	763	715	
Lunds universitet											102	102				0	--	177	237	
Malmö högskola	347	364	59	61	150	129	106	105	25	141	139	102	--	22	32	193	79	128	128	
Mittuniversitetet	175	173	19	20	28	38		27	95	122	141	218				6	6	29	113	
Mälardalens högskola	122	248							14	14	20	44				6	9	228	264	
Stockholms universitet	287	314	98	147	73	159	63	164	14	18	293	413		116	184	16	16	172	315	
Södertörns högskola	116	216	49	58	84	64	33	2	98	30	47	53				640	453	1668	1852	
Umeå universitet	76	88	16	23	38	39	22	25	53	50	86	124			46	19	--	401	424	
Uppsala universitet	236	188			120	153	56	70	20	74	267	244				107	73	365	468	
Örebro universitet	32	65	37	28	59	66	34	58	--		57	141				50	16	790	745	
	2 961	3 290	598	693	1 306	1 472	847	1 071	772	740	2 100	2 510	0	168	578	641	1 551	961	10 713	11 546

Statistik nedbruten på detaljnivån per lärosäte, examen och examensinriktning ger endast en ögonblicksbild av antal nybörjare vid tillfället då rapportering skedde till SCB. Nybörjarna kan därefter ha bytt examen och inriktning. Antalsuppgifter om <5 är därför markerade med -- i figuren.